

Planfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet ett 60-tal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden år 2006 om olika planfrågor. Motionsyrkandena gäller bl.a. frågor om plan- och byggprocessen, regelförenkling, buller, mobiltelefonimaster i den fysiska planeringen, planering för handelsetableringar, planering för grönområden, brottsförebyggande planering och barnperspektivet i planeringen samt ett direktiv om s.k. rumslig information.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. I huvudsak hänvisar utskottet till att man vill avvakta resultatet av den beredning av PBL-kommitténs slutbetänkande som pågår inom Regeringskansliet. Det finns mot den bakgrunden anledning att ge motionsförslagen i planfrågor förenklad behandling. Enligt utskottets mening är det angeläget att regeringen snarast möjligt återkommer till riksdagen med förslag till ny lagstiftning.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Inledning	4
En reformering av plan- och bygglagstiftningen	4
Inspiredirektivet	11
Särskilda yttranden	13
1. En reformering av plan- och bygglagstiftningen, punkt 1 (s)	13
2. En reformering av plan- och bygglagstiftningen, punkt 1 (v)	13
3. En reformering av plan- och bygglagstiftningen, punkt 1 (mp)	15
4. Inspiredirektivet, punkt 2 (mp)	16
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En reformering av plan- och bygglagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Sk246 yrkandena 20, 22 och 23, 2006/07:C202 yrkandena 6–8, 2006/07:C205 yrkandena 2–4, 2006/07:C212 yrkandena 1–7, 2006/07:C227, 2006/07:C229, 2006/07:C239 yrkandena 1–8, 2006/07:C240, 2006/07:C269, 2006/07:C271 yrkandena 1 och 2, 2006/07:C272, 2006/07:C279 yrkandena 1–4, 2006/07:C289, 2006/07:C305, 2006/07:C323, 2006/07:C356, 2006/07:C360 yrkandena 10, 16–19, 21 och 22, 2006/07:C365 yrkande 3, 2006/07:C377, 2006/07:Fö218 yrkande 2, 2006/07:Fö219 yrkande 3, 2006/07:So462 yrkandena 5 och 6, 2006/07:So464 yrkandena 5, 7 och 11, 2006/07:T301 yrkandena 1, 3 och 4, 2006/07:MJ266 yrkandena 23 och 24, 2006/07:MJ339 yrkandena 5 och 8 samt 2006/07:A270 yrkande 27.

2. Inspiredirektivet

Riksdagen avslår motion 2006/07:C310.

Stockholm den 17 april 2007

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Christina Oskarsson (s), Jan Ertsborn (fp), Hillevi Larsson (s), Christine Jönsson (m), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Egon Frid (v), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Eva Sonidsson (s) och Stefan Wikén (s).

Utskottets överväganden

Inledning

I betänkandet behandlar utskottet ett 60-tal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden år 2006 om olika planfrågor. Motionsyrkandena gäller bl.a. frågor om plan- och byggprocessen, regelförenkling, buller och mobiltelefonimaster i den fysiska planeringen, planering för handelsetableringar, planering för grönområden, brottsförebyggande planering och barnperspektivet i planeringen. Därutöver tar utskottet ställning till ett direktiv om s.k. rumslig information (Inspiredirektivet).

Motionsförslagen finns i *bilagan*.

Civilutskottet har tidigare i år i betänkande CU18 behandlat motionsförslag med inriktning på byggfrågor.

En reformering av plan- och bygglagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en reformering av plan- och byggprocessen. Utskottet hänvisar till den pågående beredningen av PBL-kommitténs förslag om en reformering av plan- och bygglagstiftningen.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Bakgrund

En översyn av plan- och bygglagstiftningen inleddes under hösten 2002 av den parlamentariskt sammansatta PBL-kommittén. Tre år senare, dvs. hösten 2005, överlämnade kommittén sitt slutbetänkande *Får jag lov? Om planering och byggande* (SOU 2005:77). Betänkandet sändes ut på en bred remiss till kommuner, myndigheter, organisationer m.fl. Remissbehandlingen avslutades i februari 2006. Därefter inleddes en beredning av ärendet inom Regeringskansliet.

Civilutskottet kan konstatera att de nu aktuella motionsförslagen, vilka lagts fram under 2006 års allmänna motionstid, i hög grad sammanfaller med eller har stark anknytning till frågor som tagits upp av PBL-kommittén. Utskottet har valt att i ett sammanhang och i en förenklad form behandla dessa motionsförslag eftersom resultatet av den inom Regeringskansliet pågående beredningen av PBL-kommitténs förslag om en reformering av plan- och bygglagstiftningen är av väsentlig betydelse för frågorna.

För att ge en överblick över vilka frågor som olika partier och riksdagsledamöter funnit angelägna att beakta vid en reformering av lagstiftningen redogörs nedan under respektive rubrik kortfattat för samtliga förslag som utskottet behandlar i detta sammanhang.

Motionerna

Plan- och byggprocessen m.m.

I motion C205 av Egon Frid m.fl. (v) begärs ett tillkännagivande om en samordning av plan- och bygglagen och miljöbalken vid prövningen av bullerfrågor i planprocessen (yrkande 4).

Motion C240 av Catharina Bråkenhielm (s) innehåller ett förslag till tillkännagivande om kortare handläggningstider vid överklaganden av planärenden.

I motion C279 av Gustav Blix (m) föreslås riksdagen göra ett tillkännagivande om behovet av en ny plan- och bygglagstiftning som möjliggör snabbare och enklare beslut (yrkande 4).

Motion C365 av Magdalena Streijffert m.fl. (s) innehåller förslag till ett tillkännagivande om ett regelverk som innebär kortare handläggningstider utan att rättssäkerheten påverkas (yrkande 3).

Slutligen föreslås i motion C356 av Berit Högman och Ann-Kristine Johansson (båda s) ett tillkännagivande om att det bör övervägas om det är möjligt att begränsa rätten att överklaga bygglov i annan kommun än den där man är folkbokförd.

Regelförenkling m.m.

Motion C279 av Gustav Blix (m) innehåller förslag om att riksdagen skall göra tillkännagivanden om behovet av förbättrade villkor för byggandet (yrkande 1) och om att städer måste få växa på stadens villkor (yrkande 2). Motionären efterlyser i dessa syften bl.a. ett nytt regelverk och i olika avseenden enklare och liberalare regler.

I motion C305 föreslår Lars Hjalmered och Lisbeth Grönfeldt Bergman (båda m) ett tillkännagivande om att plan- och bygglagen bör ändras så att det blir ökade möjligheter till lokala avvikelser och undantag från vissa krav.

Bullerfrågorna i den fysiska planeringen

Motion C205 av Egon Frid m.fl. (v) innehåller två förslag till tillkännagivanden. Enligt det första bör riktlinjerna för buller förtydligas (yrkande 2). Det andra syftar till att de relevanta mätningarna av buller skall vara sådana som görs inomhus, bakom stängda fönster (yrkande 3).

Enligt det förslag till tillkännagivande som förs fram i motion C279 av Gustav Blix (m) bör dagens regler för buller i samband med ny- och ombyggnad ses över (yrkande 3).

Motion C360 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) innehåller ett förslag till tillkännagivande om vikten av att planera för minskat buller i bostadsområden (yrkande 16).

Även motion T301 av Barbro Westerholm (fp) innehåller flera förslag till tillkännagivanden rörande buller. Enligt det första bör åtgärder mot buller ges ökad prioritet i syfte att minska de negativa hälsoeffekterna av buller i befolkningen och öka tillgången på goda, hälsosamma miljöer (yrkande 1). I det andra förespråkas att bullerriktlinjer i samhällsplanering utformas så att bättre hänsyn tas till situationer där flera olika bullerkällor förekommer (yrkande 3). Slutligen påpekas att åtgärder krävs både på emissionsidan och immissionsidan (yrkande 4).

I motion MJ339 av Kalle Larsson m.fl. (v) föreslås ett tillkännagivande om att kommunerna i Stockholmsregionen skall åläggas att redovisa bullerplaner som skall visa hur bullret successivt skall minska (yrkande 5). Samma motion innehåller också ett förslag om tillkännagivande som syftar till att stadsplanering och annan fysisk planering i Stockholmsregionen skall bidra till att minska belastningen på miljön och klimatet i enlighet med de nationella miljömålen (yrkande 8).

I motion So464 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) föreslås två tillkännagivanden. Enligt det ena bör det genomföras en inventering av vilka åtgärder kommunerna vidtagit för att minska bullret i respektive kommun (yrkande 5). I det andra förespråkas att det utarbetas regler för att bullerfria rekreationsområden skall kunna inrättas (yrkande 7).

Slutligen föreslås i motion Sk246 av Lars Ohly m.fl. (v) ett tillkännagivande om att regeringen skall låta utreda möjligheten att bilda tysta områden med skyddsstatus (yrkande 20).

Mobiltelefonimaster m.m.

Motion C212 av Egon Frid m.fl. (v) innehåller ett flertal förslag till tillkännagivanden. Enligt det första bör information avseende antenner, basstationer och sändningsmaster (yrkande 1) vara allmänt tillgänglig. Vidare förespråkar motionärerna obligatoriskt samråd med bygg- och miljönämnd i samband med prövning av ledningsrätt (yrkande 2). De anser även att sändningsmaster inte skall få placeras närmare än 150 m från bostäder och 300 m från skolor och förskolor (yrkande 3). De förespråkar bygglov för sändningsmaster (yrkande 4). De förespråkar även bygglov avseende basstationer och mobilantennor (yrkande 5). Vidare anser motionärerna att kommunerna, genom PBL, bör ges ett inflytande vad gäller samlokalisering av mobilmaster i fall då detta är nödvändigt av miljö- och hälso- eller säkerhetsskäl (yrkande 6). Slutligen anser motionärerna att kommunerna bör ges rätten att väcka ett ärende om samlokalisering mellan en operatör och en mastägare (yrkande 7).

I motion C360 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) finns ett förslag till tillkännagivande om att bygglovsplikt måste införas för antenner för basstationer för mobiltelefoni (yrkande 21) och ett förslag om att regeringen bör återkomma med lagförslag som gör det möjligt för kommuner att införa s.k. lågstrålande zoner (yrkande 22).

Enligt förslaget till tillkännagivande i motion C377 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) bör bygglov och bygganmälan för sändaranläggningar föregås av miljökonsekvensbeskrivning reglerad i plan- och bygglagen.

I motion Fö218 av Jan Lindholm (mp) föreslås ett tillkännagivande om att det i PBL bör skapas utrymme för kommuner att freda lågstrålande områden (yrkande 2).

Motion Fö219 av Elina Linna m.fl. (v) innehåller ett förslag, i tillkännagivandets form, om att det bör göras analyser av konsekvenser på grund av ändrad lag avseende ledningsrätt (yrkande 3).

Kerstin Lundgren och Per Lodenius (c) föreslår i motion So462 tillkännagivanden om att stärka kommunernas lagstöd för skydd och inrättande av s.k. lågstrålande zoner och krav på samordning av mobiltelefonimaster (yrkande 5) och att försiktighetsprincipen skall tillämpas vid utformning och lokalisering av alla installationer (yrkande 6).

Enligt förslaget till tillkännagivande i motion C289 av Jan-Evert Rådström och Ulla Löfgren (m) är ledningsrättslagen inte nödvändig.

Slutligen föreslås i motion So464 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) att regeringen skall uppmanas att återkomma med lagförslag som ger kommuner möjlighet att införa s.k. lågstrålande zoner (yrkande 11).

Planering för handelsetableringar

I motion C239 av Lars Ohly m.fl. (v) föreslås två tillkännagivanden. Enligt det första bör särskilda bestämmelser rörande detaljhandelsanläggningar i externa lägen införas i PBL (yrkande 1). Vidare föreslås att ett moratorium avseende externa köpcentrum införs i avvaktan på förändringar i PBL (yrkande 2). Motsvarande förslag läggs fram i ytterligare två motioner av Lars Ohly m.fl. (v). Det gäller motionerna Sk246 yrkandena 22 och 23 samt MJ266 yrkandena 23 och 24.

I motion C360 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) föreslås tillkännagivanden om att

- etablering av externhandel alltid skall föregås av en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsprövning enligt miljöbalken (yrkande 17),
- det bör införas en lagreglerad skyldighet att redovisa kompensatoriska åtgärder vid etablering av externa köpcentrum (yrkande 18),
- det bör införas ett tillfälligt stopp för etablering av externa köpcentrum i väntan på skärpta regler (yrkande 19).

Planering för översvänningsrisk

I motion C271 av Carina Ohlsson (s) framhålls nödvändigheten av att det tas hänsyn till översvänningsrisken i all fysisk planering och föreslås ett tillkännagivande om detta (yrkande 1). Vidare föreslås ett tillkännagivande om att regeringen när det gäller redan befintliga byggnader, vägar, åkrar, företag m.m. kontinuerligt bör följa frågan om översvänningsrisk och vidta de åtgärder som visar sig behövas, som t.ex. katastrofhjälp (yrkande 2).

Brottsförebyggande planering

I motion C269 av Carina Hägg (s) föreslås riksdagen tillkännage för regeringen att det är en fråga för samhällsplaneringen att beakta behovet av ökad trygghet i bostadsområdena.

Planering för grönområden

I motion C272 av Siw Wittgren-Ahl m.fl. (s) framhålls behovet av att stimulera till att nya koloniträdgårdsområden anläggs och föreslås ett tillkännagivande om detta. Enligt motionärerna finns det behov av att definiera dessa områden tydligare i planeringsarbetet.

Tone Tingsgård (s) framhåller i motion C323 behovet av att bättre uppmärksamma betydelsen av parker och trädgårdar. Dessa frågor bör enligt ett av motionären föreslaget tillkännagivande synliggöras genom utredningsuppdrag, åtgärdsförslag och i lagstiftnings-sammanhang.

Barnperspektivet i planeringen

I motion C202 av Egon Frid m.fl. (v) lämnas ett förslag till tillkännagivande om att regeringen bör låta utreda förutsättningarna för att varje kommun skall ha en ansvarig tjänsteman som tillvaratar barnens intressen (yrkande 6). Vidare föreslås att riksdagen skall begära att regeringen lämnar förslag till nationella riktlinjer för barns deltagande och rättigheter i samhällsbyggandet (yrkande 7). Motionärerna hänvisar bl.a. till att man i Norge har ställt tydliga krav på kommunerna när det gäller barn och planering.

I motion C360 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) föreslås att regeringen skall anmodas att återkomma med förslag om hur jämställdhets- och barnperspektivet skall integreras i bostadsplaneringen (yrkande 10).

Genusfrågor i fysisk planering

I motion C239 av Lars Ohly m.fl. (v) anförs att kvinnor och män använder det fysiska rummet på olika sätt och att de inte ges likvärdiga möjligheter att delta i planeringsprocessen. Mot denna bakgrund föreslås att

- krav skall ställas på att jämställdhetskonsekvensbeskrivningar tas fram i samband med arbetet med översiktsplaner och detaljplaner (yrkande 3),
- könsuppdelad statistik skall finnas med som underlag i samband med framtagande av översiktsplaner, detaljplaner eller andra plandokument av större betydelse för framtiden (yrkande 4),
- det i regleringsbrev eller instruktioner skall ställas krav på analyser om konsekvenserna för jämställdheten av olika myndighetsbeslut som rör markanvändning, byggande och rumsliga strukturer (yrkande 5),
- det i plan- och bygglagens portalparagraf skall göras ett tillägg som betonar vikten av jämställda levnadsförhållanden (yrkande 6),
- regeringen aktivt skall verka för att ett jämställdhetsperspektiv inarbetas i EU:s olika dokument som rör fysisk planering (yrkande 7),
- regeringen skall låta undersöka möjligheten att starta ett pilotprojekt i ett tiotal kommuner rörande jämställdhet och fysisk planering och att ett konkret förslag för projektets genomförande presenteras (yrkande 8).

Reglering genom detaljplan och bygglov

I motion C229 av Ann Arleko (s) föreslås ett tillkännagivande om att det skall införas en möjlighet att genom planbestämmelse lägga fast vilken upp-låtelseform som bostäder skall ha.

Luciano Astudillo (s) föreslår i motion C227 ett tillkännagivande om att stora reklamflaggor skall omfattas av tillståndsplikt. Motionären anser att lagstiftningen på området är otydlig och därför bör förtydligas.

Boendeplaneringsprogram

I motion A270 av Lars Ohly m.fl. (v) föreslås ett tillkännagivande om att det skall utvecklas kommunala boendeplaneringsprogram som tar hänsyn till de sociala, ekologiska och feministiska perspektiven i boendet (yrkande 27).

Även i motion C202 av Egon Frid m.fl. (v) läggs förslag fram om boendeplaneringsprogram. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att det skall vara obligatoriskt för kommunerna att upprätta ett sådant program (yrkande 8). Programmen skall vara heltäckande och övergripande och redovisas för länsstyrelserna minst en gång per mandatperiod. I programmen skall behandlas frågor om bl.a. ekologisk hållbarhet, kvalitet i boendet, äldreboende och tillgänglighet, trygghet i boendet, behovet av integration, barnperspektivet och jämställdhetsperspektivet.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har under de senaste åren avslagit ett stort antal motionsförslag som rört bl.a. planfrågor med motiveringen att de frågor som behandlats varit föremål för beredning i någon form och att PBL-kommitténs arbete borde avvaktas (se bet. 2003/04:BoU6, 2003/04:BoU7, 2004/05:BoU5 och 2004/05:BoU11).

Som tidigare nämnts överlämnade PBL-kommittén sitt slutbetänkande Får jag lov? Om planering och byggande (SOU 2005:77) hösten 2005. I betänkandet lämnas förslag till förändringar inom i princip samtliga områden som de nu aktuella motionsyrkandena avser. Exempelvis föreslår kommittén följande:

- En ny och kortare instanskedja för överprövning av PBL-ärenden. Instansordningen skall vara länsstyrelse, s.k. plan- och miljödomstolar samt en plan- och miljööverdomstol som sista instans. Den nya instansordningen omfattar inte beslut som överklagas enligt bestämmelserna om laglighetsprövning, bl.a. beslut om översiktsplan, och inte en länsstyrelses beslut att ingripa mot ett kommunalt beslut med stöd av 12 kap. PBL.
- Ett förtydligande om att rätten att överklaga förutsätter att den som överklagar är berörd av beslutet och att beslutet har gått honom eller henne emot.
- Överprövningen skall avse om beslutet strider mot någon rättsregel som den som klagat angett eller som klart framgår av omständigheterna i ärendet.
- Ett uttryckligt stöd för ändringar av översiktsplanen genom fördjupningar och tillägg och i samband med detta en möjlighet att korta utställningstiden.
- En samordnad bygglovsprocess innebärande bl.a. att det särskilda kravet på bygganmälan slopas.
- En förbättrad samordning mellan miljöbalken och PBL när det gäller handläggningen av vissa ärenden.

Dessutom har PBL-kommittén uttalat att det kommunala självstyret och kommunernas ansvar för planeringen bör ligga fast. Kommunerna behöver dock bli bättre på att exempelvis redovisa olika mål och intressen samt analysera konsekvenser. Enligt kommittén bör staten också fortsättningsvis ha en stark roll, men rollen behöver renodlas och länsstyrelserna behöver bli bättre på att bidra med planeringsunderlag, rådgivning och förebyggande insatser.

PBL-kommitténs betänkande har fått en omfattande remissbehandling och synpunkter har inhämtats från ett stort antal berörda instanser, exempelvis kommuner, domstolar, länsstyrelser och andra myndigheter, kommunalförbund och intresseorganisationer av olika slag. Remissbehandlingen har avslutats och sedan en tid tillbaka pågår beredning av ärendet inom Regeringskansliet.

Behovet av skyndsamma överväganden från regeringens sida rörande reformeringen av plan- och bygglagstiftningen illustreras väl av de i föregående avsnitt redovisade motionerna.

Regeringen har nyligen avlämnat proposition (2006/07:98) Ny instansordning i PBL-ärenden med ett förslag som syftar till att regeringen, med utgångspunkt i PBL-kommitténs förslag, närmare skall låta utreda förutsättningarna för en ny instansordning. I propositionen begär regeringen riksdagens godkännande av den redovisade inriktningen för det fortsatta arbetet i denna fråga. Regeringen har vidare, till innevarande vår, aviserat en proposition om vissa ändringar i PBL. Förslaget avses bli riksdagsbehandlat först till hösten.

Enligt utskottets mening är det angeläget att regeringen snarast möjligt återkommer till riksdagen med förslag till ny lagstiftning. Utskottet gör bedömningen att det är rimligt att den nuvarande regeringen erhåller viss ytterligare tid att slutföra beredningen och att ta hänsyn till inkomna synpunkter. Det finns mot denna bakgrund anledning att ännu en gång ge motionsförslagen i planfrågor förenklad behandling. Denna bedömning grundar sig också på det förhållandet att PBL-kommittén har haft en parlamentarisk sammansättning.

Utskottet gör bedömningen att samtliga ovan redovisade motionsförslag får anses ha en sådan koppling till överväganden och förslag i PBL-kommitténs slutbetänkande att resultatet av den i Regeringskansliet pågående beredningen bör avvaktas. Utskottet anser därför att samtliga motionsyrkanden rörande planfrågorna bör avslås av riksdagen.

Inspiredirektivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslaget om Inspiredirektivet. Utskottet hänvisar till att det nationella förberedelsearbetet nu har inletts.

Jämför särskilt yttrande 4 (mp).

Motionen

Ingvar Svensson (kd) föreslår i motion C310 att riksdagen skall göra ett tillkännagivande om implementeringen av Inspiredirektivet. I motionen framhålls de fördelar som en implementering och tillämpning av Inspiredirektivet kommer att medföra. Motionären anser att regeringen måste förbättra styrningen i frågan och ta fortsatta initiativ inom Inspireområdet.

Utskottets ställningstagande

Förslaget till Inspiredirektivet (Infrastructure for Spatial Information in Europe) lades fram år 2004 av Europeiska kommissionen. Direktivet syftar till att inom EU skapa en gemensam infrastruktur för geografisk eller, som

det numera kallas, rumslig information. Innebörden i motionsförslaget är att ett arbete med att förbereda den svenska implementeringen och tillämpningen av Inspiredirektivet bör komma till stånd.

När motionen lades fram hösten 2006 var det fortfarande osäkert om förslaget till direktiv skulle leda fram till ett beslut. I slutet av år 2006 träffades emellertid en överenskommelse om direktivet mellan Europeiska unionens råd och Europaparlamentet. Inspiredirektivet har därefter, den 13 februari 2007, godkänts av parlamentet. Det innebär att direktivet nu är slutligt godkänt och kommer att träda i kraft 20 dagar efter att det har publicerats. Medlemsstaterna har därefter två år på sig att implementera direktivet i nationell lagstiftning. När direktivet trätt i kraft påbörjas också ett kommittéarbete för att ta fram och fastställa genomförandebestämmelser.

Utskottet kan således konstatera att Inspiredirektivet numera är godkänt och har erfarit att det nationella förberedelsearbetet har inletts. Det föreligger därför inget behov av ett tillkännagivande i enlighet med motionsförslaget.

Motion C310 avstyrks.

Särskilda yttranden

1. En reformering av plan- och bygglagstiftningen, punkt 1 (s)

Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Eva Sonidsson (s) och Stefan Wikén (s) anför:

Den parlamentariskt sammansatta PBL-kommittén konstaterade i sitt arbete att det finns ett behov av att reformera plan- och bygglagstiftningen på ett antal områden. Vår principiella ståndpunkt i flertalet frågor som tagits upp i de nu aktuella motionerna har redan framförts av de socialdemokratiska företrädarna i kommitténs arbete. Det är emellertid viktigt att även de synpunkter som kommit fram under den mycket omfattande remissbehandlingen tas till vara.

Kommitténs betänkande lades fram hösten 2005. Remissbehandlingen avslutades i februari 2006. Ett beredningsarbete har sedan dess pågått inom Regeringskansliet. Vi anser att det är angeläget att ett samlat förslag till en förbättrad och förstärkt lagstiftning snarast kan läggas fram för riksdagen. I avvaktan på ett sådant förslag tycker vi att det är rimligt att inte nu i sak ta ställning till de aktuella motionsförslagen vilka väcktes under 2006 års allmänna motionstid.

Vi vill emellertid redovisa att vi i princip står bakom de förslag angående *plan- och byggprocessen m.m.* som förs fram i motionerna C240 och C365 yrkande 3. Förslagen tar särskilt sikte på behovet av kortare handläggningstider. Vi anser även att bl.a. flera av de motionsförslag som förs fram angående *bullerfrågorna i den fysiska planeringen* och om *mobilteléfonimaster m.m.* förtjänar ett positivt bemötande. Vi avser att följa den fortsatta beredningen av PBL-kommitténs förslag och i andra sammanhang aktualisera de nu berörda frågorna om de inte får förnuftiga lösningar inom en rimlig tidsperiod.

2. En reformering av plan- och bygglagstiftningen, punkt 1 (v)

Egon Frid (v) anför:

Den parlamentariskt sammansatta PBL-kommittén konstaterade i sitt arbete att det finns ett behov av att reformera plan- och bygglagstiftningen på ett antal områden. Min principiella ståndpunkt i flertalet frågor som tagits upp i de nu aktuella motionerna har redan av företrädare för Vänsterpartiet framförts i kommitténs arbete. Det är emellertid viktigt att även de synpunkter som kommit fram under den mycket omfattande remissbehandlingen tas till vara.

Kommitténs betänkande lades fram hösten 2005. Remissbehandlingen avslutades i februari 2006. Ett beredningsarbete har sedan dess pågått inom Regeringskansliet. Jag anser att det är angeläget att ett samlat förslag

till en förbättrad och förstärkt lagstiftning snarast kan läggas fram för riksdagen. I avvaktan på att ett sådant förslag tycker jag att det är rimligt att inte nu sakbehandla de motionsförslag i planfrågor som väcktes under 2006 års allmänna motionstid.

Jag vill emellertid i detta sammanhang redovisa att jag i princip står bakom de förslag som förs fram i v-motionen C205 angående dels *plan- och byggprocessen m.m.*, särskilt om samordning av PBL och miljöbalken vid prövningen av bullerfrågor i planprocessen (yrkande 4), dels *bullerfrågorna i planeringen m.m.*, särskilt om förtydligande av riktlinjerna för buller och bullermätningars relevans (yrkandena 2 och 3). Detsamma gäller förslagen i motion MJ339 yrkandena 5 och 8 om bullerplaner och planeringen i Stockholmsregionen. Förslaget i motion Sk246 yrkande 20 om att låta utreda möjligheten att bilda tysta områden med skyddsstatus står jag i princip också bakom.

Även förslagen i motionerna C212 yrkandena 1–7 och Fö219 yrkande 3 om *mobiltelefonimaster m.m.* hyser jag stor sympati för. Dessa motionsförslag syftar bl.a. till att allmänheten skall få nödvändig information om utbyggnad av mobiltelefonimaster samt att kommuner och enskilda skall ges möjlighet att påverka lokaliseringsfrågor och de risker som är förenade med utbyggnaden.

När det gäller förslagen om *planering för handelsetableringar* ställer jag mig i princip bakom de v-förslag som förs fram i motionerna C239 yrkandena 1 och 2, Sk246 yrkandena 22 och 23 samt MJ266 yrkandena 23 och 24. Dessa förslag syftar till att komma till rätta med problem med olämplig etablering av extern handel och innehåller krav på bl.a. moratorium, miljökonsekvensbeskrivningar och kompensatoriska åtgärder vid sådan etablering.

Även förslagen i motion C202 yrkandena 6 och 7 om *barnperspektivet i planeringen* anser jag vara principiellt riktiga. Motsvarande gäller förslagen i motion C239 yrkandena 3–8 som avser *genusfrågor i fysisk planering*.

På området *boendeplaneringsprogram* har endast företrädare för Vänsterpartiet väckt motionsförslag. Det är i motionerna A270 yrkande 27 och C202 yrkande 8. Boendeplaneringsprogram skall ersätta nuvarande bostadsförsörjningsprogram. Avsikten är att det skall vara obligatoriskt för kommunerna att upprätta sådana program för att garantera hög kvalitet i bostäder och boendemiljöer. Jag anser att även dessa förslag är värda att ta till vara.

Jag avser att följa frågornas fortsatta hantering och i andra sammanhang aktualisera dem om de inte får förnuftiga lösningar inom en rimlig tidsperiod.

3. En reformering av plan- och bygglagstiftningen, punkt 1 (mp)

Jan Lindholm (mp) anför:

Jag står bakom de mp-förslag som läggs fram. I de aktuella motionerna C360, So464 och Fö218 finns förslag angående bl.a. buller, mobiltelefonimaster och externa köpcentrum. Det framhålls vidare t.ex. att barnens behov måste beaktas i mycket större utsträckning i den fysiska planeringen. Jag accepterar emellertid utskottets beslut om att bereda motionerna i förenklad ordning och avstyrka dem utan något materiellt ställningstagande. Jag vill dock kortfattat kommentera vissa motionsförslag med förhoppningen att regeringen fortfarande kan ta intryck i det pågående beredningsarbetet.

Flera av motionerna om *plan- och byggprocessen* innehåller intressanta förslag. Det gäller bl.a. v-förslaget om en samordning mellan PBL och miljöbalken vid prövningen av bullerfrågor i planarbetet. Även förslagen i de två s-motionerna om kortare handläggningstider har mitt stöd.

Bullerfrågor i den fysiska planeringen måste tas på ett mycket större allvar. Det framhålls i de två partimotionerna från Miljöpartiet där det också läggs fram förslag om angelägna åtgärder som kommunerna bör vidta för att skapa bullerfria miljöer. Flera goda tankar och förslag i frågan presenteras också i de tre v-motionerna och i fp-motionen. Det finns således anledning att bl.a. förtydliga riktlinjerna för buller, vidta åtgärder mot buller både vad gäller emission och immission, införa krav på bullerplaner med åtgärdsförslag för alla bullerstörda områden och att stärka möjligheten att försvara tystnaden som livskvalitet.

Frågor om *mobiletelefonimaster m.m.* tas också upp i två partimotioner från Miljöpartiet. Det är mycket angeläget att regeringen återkommer med lagförslag om bygglovsplikt för antenner till basstationer för mobiltelefoni samt om möjligheter för kommunerna att inrätta s.k. lågstrålande zoner. Även flertalet övriga motionsförslag som syftar till att minska riskerna med strålningen från mobiltelefonianläggningarna kan jag helt eller delvis stödja.

Under rubriken *planering för handelsetableringar* redovisar utskottet några mp-förslag. De syftar till att komma till rätta med problem med olämplig etablering av extern handel och innehåller krav på bl.a. moratorium, miljökonsekvensbeskrivningar och kompensatoriska åtgärder vid sådan etablering. V-motionernas förslag låter sig väl förenas med våra förslag.

I flera s-motioner förs det fram kloka tankar om frågor som i högre grad än i dag måste beaktas i den fysiska planeringen. Det gäller motionsförslagen om *planering för översvänningsrisk, brottsförebyggande planering och planering för grönområden*.

Barnperspektivet, liksom jämställdhetsfrågorna, måste lyftas fram i mycket högre grad i den fysiska planeringen. Jag anser att regeringen skall återkomma med förslag med denna inriktning. Även några av förslagen i v-

motionen är intressanta. Under rubriken *genusfrågor i fysisk planering* redovisas en v-motion med flera förslag som det, även om de är väl detaljerade, finns skäl för regeringen att ta intryck av t.ex. när det gäller den fysiska planeringen.

Det finns även anledning att kommentera de förslag som tas upp i två s-motioner under rubriken *reglering genom detaljplan och bygglov*. Kommunerna bör, som framhålls i en av motionerna, ha möjlighet att styra upplåtelseformerna så att det blir en bra blandning i bostadsområdena. Det är en fråga som Miljöpartiet tidigare motionerat om. Om det skall ske på det sätt som föreslås i motionen bör utredas. I den andra motionen föreslås bygglovsplikt för reklamflaggor. Jag menar att det rent allmänt bör finnas en större möjlighet för samhället att begränsa reklamexponeringen. Köpfrid är viktigt.

Vad slutligen gäller förslagen i v-motionerna om *boendeplaneringsprogram* anser jag bl.a. att det är bra om kommunerna kan ges stöd genom metodutveckling och goda exempel.

4. Inspiredirektivet, punkt 2 (mp)

Jan Lindholm (mp) anför:

Inspiredirektivet syftar bl.a. till att underlätta ett gränsöverskridande miljöarbete genom att relevanta underlagsdata görs mer lättillgängliga. Samtidigt kan det inte uteslutas att samarbetet inom ramen för direktivet kan komma att avse information som kan missbrukas om den kommer i orätta händer. I det arbete som nu skall inledas med att förse Inspiredirektivet med genomförandebestämmelser är det därför nödvändigt att på olika sätt säkerställa att känslig information inte kan användas på fel sätt.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Sk246 av Lars Ohly m.fl. (v):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska låta utreda möjligheten att bilda tysta områden med skyddsstatus.
22. Riksdagen begär att regeringen, i syfte att utveckla befintliga stads-kärnor, lägger fram förslag om att i PBL införa särskilda bestämmelser om detaljhandelsanläggningar i externa lägen.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen på samma sätt som man gjort i exempelvis Danmark, i avvaktan på lagändringar enligt motionens förslag, omgående bör införa ett moratorium för externa köpcentrum.

2006/07:C202 av Egon Frid m.fl. (v):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör utreda förutsättningarna för varje kommun att ha en ansvarig tjänsteman som tillvaratar barnens intressen.
7. Riksdagen begär att regeringen lämnar förslag till nationella riktlinjer för barns deltagande och rättigheter i samhällsbyggandet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om boendeplaneringsprogram.

2006/07:C205 av Egon Frid m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen förtydligar riktlinjerna för buller.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att mätningar av buller ska göras inomhus, bakom stängda fönster.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en samordning av plan- och bygglagen och miljöbalken vad gäller prövningen av planer då det gäller buller.

2006/07:C212 av Egon Frid m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om information avseende antenner, basstationer och sändningsmaster.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatoriskt samråd med bygg- och miljönämnd i samband med prövning av ledningsrätt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sändningsmaster inte får placeras närmare än 150 m från bostäder och 300 m från skolor och förskolor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bygglov för sändningsmaster.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bygglov avseende basstationer och mobilantennar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna, genom PBL, ges ett inflytande vad gäller samlokalisering av mobilmaster då detta anses nödvändigt av miljö- och hälso- eller säkerhetsskäl.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna bör ges rätten att väcka ett ärende om samlokalisering mellan en operatör och en mastägare.

2006/07:C227 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör förtydliga plan- och bygglagen så att stora reklamflaggor också ska omfattas av tillståndsplikt.

2006/07:C229 av Ann Arleklo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vad som bör beaktas i den pågående översynen av PBL (plan- och bygglagen).

2006/07:C239 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskilda bestämmelser rörande detaljhandelsanläggningar i externa lägen införs i PBL.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett moratorium mot externa köpcentrum införs.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på jämställdhetskonsekvensbeskrivningar i samband med arbetet med översiktsplaner och detaljplaner.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att könsuppdelad statistik ska finnas med som underlag i samband med framtagande av översiktsplaner, detaljplaner eller andra plandokument av större betydelse för framtiden.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i regleringsbrev eller instruktion ställa krav på att skriva in analyser om konsekvenserna för jämställdheten av olika myndighetsbeslut som rör markanvändning, byggande och rumsliga strukturer.
6. Riksdagen begär att regeringen i plan- och bygglagens portalparagraf gör ett tillägg som betonar vikten av jämställda levnadsförhållanden.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen aktivt bör verka för att ett jämställdhetsperspektiv inarbetas i EU:s olika dokument som rör fysisk planering.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör låta undersöka möjligheten att starta ett pilotprojekt i ett tiotal kommuner rörande jämställdhet och fysisk planering och att ett konkret förslag för projektets genomförande presenteras.

2006/07:C240 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att korta handläggningstiderna vid överklagande av kommunala planärenden.

2006/07:C269 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad trygghet i bostadsområdena.

2006/07:C271 av Carina Ohlsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av att det tas hänsyn till översvämningsrisken i all fysisk planering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen när det gäller redan befintliga byggnader, vägar, åkrar, företag m.m. som är lokaliserade på hotade områden och kanske redan drabbats av översvämningar, kontinuerligt följer frågan hur dessa drabbats och vidtar de åtgärder som visar sig behövas, som t.ex. katastrofhjälp.

2006/07:C272 av Siw Wittgren-Ahl m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om åtgärder för att stimulera att nya koloniträdgårdsområden anläggs.

2006/07:C279 av Gustav Blix (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förbättrade villkor för byggandet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att städer måste få växa på städernas villkor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att se över dagens regler för buller i samband med ny- och ombyggnad.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en ny plan- och bygglagstiftning som möjliggör snabbare och enklare beslut.

2006/07:C289 av Jan-Evert Rådström och Ulla Löfgren (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den införda ledningsrättslagen inte är nödvändig.

2006/07:C305 av Lars Hjälmered och Lisbeth Grönfeldt Bergman (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring av plan- och bygglagen.

2006/07:C310 av Ingvar Svensson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om implementeringen av Inspiredirektivet.

2006/07:C323 av Tone Tingsgård (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att parker och trädgårdar bättre uppmärksammas på nationell nivå.

2006/07:C356 av Berit Högman och Ann-Kristine Johansson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om rätten att överklaga bygglov i annan kommun än där man är folkbokförd.

2006/07:C360 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till hur jämställdhets- och barnperspektiv ska integreras vid bostadsplaneringen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att planera för minskat buller i bostadsområden.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att etablering av externhandel alltid ska föregås av en miljökonsekvensbeskrivning och en tillståndsprovning enligt miljöbalken.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skyldigheten att redovisa kompensatoriska åtgärder när etablering av externa köpcentrum ska lagstiftas.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett tillfälligt stopp för etablering av externa köpcentrum i väntan på skärpta regler.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bygglövsplikt måste införas för antenner för basstationer för mobiltelefoni.
22. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till hur lagstiftningen bör ändras så att det blir möjligt för kommuner att införa s.k. lågstrålande zoner.

2006/07:C365 av Magdalena Streiffert m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en effektiv och demokratisk planeringsprocess.

2006/07:C377 av Kenneth G Forslund m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bygglov och bygganmälan för sändaranläggningar bör föregås av miljökonsekvensbeskrivning reglerad i plan- och bygglagen.

2006/07:Fö218 av Jan Lindholm (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att i PBL skapa utrymme för kommuner att freda lågstrålande områden.

2006/07:Fö219 av Elina Linna m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om analys av konsekvenser på grund av ändrad lag avseende ledningsrätt.

2006/07:So462 av Kerstin Lundgren och Per Lodenius (båda c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka kommunernas lagstöd för skydd och inrättande av s.k. lågstrålande zoner och krav på samordning av mobiltelefonimaster.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att försiktighetsprincipen ska tillämpas vid utformning och lokalisering av alla installationer.

2006/07:So464 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en inventering bör genomföras över vilka åtgärder kommunerna vidtagit för att minska bullret i respektive kommun.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regler bör utarbetas för att bullerfria rekreativsområden ska kunna inrättas.
11. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändrad lagstiftning så att det blir möjligt för kommuner att införa s.k. lågstrålande zoner.

2006/07:T301 av Barbro Westerholm (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åtgärder mot buller ges ökad prioritet för att de negativa hälsoeffekterna av buller i befolkningen minskas och tillgången på goda, hälsosamma miljöer ökar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bullerriktlinjer i samhällsplanering utformas så att bättre hänsyn tas till störningssituationen när flera olika slag av bullerkällor förekommer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åtgärder krävs både på emissionssidan och immisionssidan.

2006/07:MJ266 av Lars Ohly m.fl. (v):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen, i syfte att utveckla befintliga stadskärnor, i PBL bör införa särskilda bestämmelser rörande detaljhandelsanläggningar i externa lägen.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen på samma sätt som man gjort i exempelvis Danmark, i avvaktan på lagändringar, omgående bör införa ett moratorium mot externa köpcentrum.

2006/07:MJ339 av Kalle Larsson m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna i Stockholmsregionen ska åläggas att redovisa bullerplaner som ska visa hur bullret successivt ska minska.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stadsplanering och annan fysisk planering i Stockholmsregionen ska bidra till att minska belastningen på miljön och klimatet i enlighet med de nationella miljömålen.

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v):

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det behöver utvecklas kommunala boendeplaneringsprogram som tar hänsyn till de sociala, ekologiska och feministiska perspektiven i boendet.